

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державна установа «Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів» МОЗ України

ПОГОДЖЕНО

Директор Державної установи
«Центральний методичний кабінет
підготовки молодших спеціалістів
МОЗ України»

Т.І. Чернишенко

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник Директора Департаменту
кадрової політики, освіти, науки
та запобігання корупції МОЗ
України

О.П. Волосовець

НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ПЕДІАТРІЇ

ПРОГРАМА

для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів
I—III рівнів акредитації за спеціальністю
5.12010101 «Лікувальна справа»

Київ
2011

НЕВІДКЛАДНІ СТАНИ В ПЕДІАТРІЇ

Укладачі:

Г.Г. Титаренко — викладач-методист, викладач вищої категорії Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного;

Т.І. Летуна — викладач-методист, викладач вищої категорії Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного.

Програму розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії педіатрії Вінницького медичного коледжу ім. акад. Д.К. Заболотного 7 квітня 2011 р., протокол № 8.

Програму розглянуто і затверджено опорною цикловою комісією з дисциплін педіатричного профілю на спільному засіданні 04 листопада 2011 р., протокол № 1.

Рецензенти:

О.С. Яблонь — доцент, доктор мед. наук, завідувач кафедри педіатрії №1 Вінницького Національного медичного університету ім. М.І. Пирогова;

Т.І. Антоненко — головний лікар обласної дитячої клінічної лікарні м. Вінниці, кандидат медичних наук;

Т.О. Сауленко — завідувач діагностичного відділення обласної дитячої клінічної лікарні м. Вінниці, лікар-педіатр вищої категорії.

© МОЗ України, 2011

© ВСВ “Медицина”, 2011

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

З метою вдосконалення системи надання первинної медико-санітарної допомоги, особливо населенню сільської місцевості, значна увага приділяється підвищенню рівня підготовки фельдшерів. У діяльності фельдшера невідкладні стани в педіатрії відіграють важливу роль. Вони є однією з основних причин летальності у випадку надання несвочасної і некваліфікованої медичної допомоги. Успіх у наданні невідкладної допомоги в багатьох випадках залежить від правильної діагностики і вибору необхідних лікувальних заходів. Для підвищення професійної майстерності і доведення виконання маніпуляцій до досконалого рівня студенти мають засвоїти алгоритми дій з надання невідкладної допомоги і схем лікування термінальних станів. Серед дитячої смертності одне з провідних місць посідає смертність від нещасних випадків, які виникають внаслідок екзогенних хімічних і фізичних уражень. Отже, необхідно оволодіти навичками надання невідкладної допомоги в разі нещасних випадків у дітей.

Навчальну програму з дисципліни “Невідкладні стани в педіатрії” складено для вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів I—III рівнів акредитації за спеціальністю 5.12010101 “Лікувальна справа” відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти — ОКХ і ОПП, затверджених МОН України і МОЗ України в 2011 р., та навчальних планів 2011 р.

Навчальною програмою передбачено вивчення дисципліни в обсязі 81 год, у тому числі 49 год навчальної практики під керівництвом викладача і 32 год самостійної роботи. Навчальну програму складено на основі стандартів вищої освіти (освітньо-кваліфікаційної характеристики і освітньо-професійної програми) відповідно до нових навчальних планів.

Навчальна програма передбачає поглиблення та вдосконалення практичних умінь та навичок з невідкладних станів, набутих у процесі вивчення педіатрії. Навчальна дисципліна має на меті сформувати у студентів вміння і навички самостійного прийняття рішення у випадку загрозливих для життя дитини станів в умовах діяльності ФАПУ, у відділеннях інтенсивної терапії, реанімаційних відділеннях, у разі непередбачених обставин. У своїй роботі фельдшер повинен володіти основами охорони праці та безпеки життєдіяльності медичного працівника.

На практичних заняттях слід приділяти особливу увагу сучасним методам діагностики невідкладних станів, чинним наказам, інструкціям, методичним вказівкам МОЗ України.

Програма враховує міжпредметні зв'язки з іншими клінічними дисциплінами з питань надання долікарської медичної допомоги пацієнту.

Практичні заняття рекомендують проводити в спеціалізованих реанімаційних відділеннях і кабінетах доклінічної практики, обладнаних необхідною апаратурою, тренажерними муляжами та медичними інструментами.

Значна увага приділяється самостійній роботі студентів з пацієнтами в лікувально-профілактичних закладах, практичному тренінгу і вдосконаленню професійних умінь у тренажерних кабінетах.

Після вивчення дисципліни *студенти повинні вміти:*

— надати невідкладну медичну допомогу у випадку:

- асфіксії новонароджених;
- гострої дихальної недостатності;
- нападу бронхіальної астми, астматичного стану;
- стенозувального ларинготрахеобронхіту;
- гострої судинної недостатності;
- гострої серцевої недостатності;
- гострих алергічних реакцій загального типу;
- коматозних станів;
- геморагічного синдрому;

— закріпити навички, набуті під час вивчення педіатрії та інших навчальних дисциплін:

- оцінювання стану дитини;
- відсмоктування слизу з верхніх дихальних шляхів;
- проведення штучної вентиляції легень;
- проведення непрямого масажу серця;
- проведення ін'єкцій — внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньовенних, внутрішньом'язових;
- підрахунок частоти пульсу;
- вимірювання артеріального тиску;
- підрахунок частоти дихання;
- проведення оксигенотерапії;
- проведення інгаляцій;
- користування аерозольним інгалятором;
- промивання шлунка дитини раннього віку;

- гострої ниркової недостатності;
- гіпертермічного синдрому;
- судомного синдрому;
- інфекційно-токсичного шоку;
- харчових токсикоінфекцій;
- гострих отруєнь;
- екзогенних фізичних уражень;
- укусів отруйних тварин і комах;

- розрахунок доз інсуліну;
- правила та техніка введення інсуліну;
- внутрішньовенне струминне і краплинне введення фармакологічних засобів;
- застосування гірчичників;
- експрес-діагностика глюкози та кетонових тіл у сечі;
- визначення водного балансу;
- визначення добового діурезу;
- застосування очисної клізми;
- взяття мазків з горла і носа на мікрофлору;
- взяття бловотних мас і промивних вод шлунка для дослідження.

Студенти мають бути поінформовані про:

— нові методи діагностики і сучасні рекомендації щодо надання невідкладної медичної допомоги дітям.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		Загальний обсяг	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
1	Принципи надання невідкладної медичної допомоги дітям. Первинна серцево-легенева реанімація	6	4	2
2	Асфіксія новонароджених. Внутрішньочерепна пологова травма	6	4	2
3	Невідкладні стани в разі патології дихальної системи. Гостра дихальна недостатність	8	4	4
4	Напад бронхіальної астми. Астматичний стан	4	2	2
5	Стенозувальний ларинготрахеобронхіт	4	2	2
6	Гостра судинна недостатність	4	2	2
7	Гостра серцева недостатність	4	2	2
8	Гострі алергічні реакції негайного типу. Анафілактичний шок. Кропивниця. Ангіоневротичний набряк. Поліморфна еритема	8	4	4
9	Коматозні стани. Гіперглікемічна кома. Гіпоглікемічна кома. Ацетонемічна (недіабетична) кома	6	4	2
10	Порушення електролітного обміну. Кишковий токсикоз з ексикозом	6	4	2
11	Геморагічний синдром	3	2	1
12	Гостра ниркова недостатність	3	2	1
13	Гіпертермічний синдром	3	2	1
14	Судомний синдром	3	2	1
15	Інфекційно-токсичний шок	4	3	1
16	Харчові токсикоінфекції	3	2	1
17	Гострі отруєння	2	1	1
18	Екзогенні фізичні ураження. Укуси отруйних тварин і комах	2	1	1
19	Охорона праці в педіатрії	2	2	
	Усього	81	49	32

Примітка. Години для самостійної роботи студентів розподіляють за темами циклові (предметні) методичні комісії навчальних закладів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

- Особливості роботи медичних працівників у реанімаційному відділенні.
- Діагностика і терапія невідкладних станів у новонароджених.
- Надання невідкладної допомоги в разі асфіксії новонароджених.
- Реабілітація дітей з наслідками пологових травм.
- Надання допомоги у випадку зупинки дихання.
- Сторонні тіла дихальних шляхів. Діагностика. Невідкладна допомога. Лікування.
- Догляд за дітьми з бронхіальною астмою.
- Диференційна діагностика стенозувального ларинготрахеобронхіту.
- Кардіогенний шок.
- Порушення серцевого ритму.
- Гіпоалергенна дієта і ведення харчового щоденника.
- Рання діагностика предіабету. Диференційна діагностика гіпо- і гіперглікемічної коми.
- Ротавірусна інфекція у дітей.
- Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові.
- Гемолітико-уремічний синдром.
- Нейротоксикоз.
- Етіологія і патогенез судомного синдрому.
- Менінгококова інфекція.
- Використання головних антидотів під час різних отруєнь у дітей.
- Допомога дітям у випадку електротравм.

ЗМІСТ

Тема 1. Принципи надання невідкладної медичної допомоги дітям. Первинна серцево-легенева реанімація

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Ознайомлення з організацією роботи відділення реанімації та інтенсивної терапії дитячої лікарні, функціонально-діагностичною апаратурою і лабораторним контролем за тяжкохворими.

Особливості обстеження стану дитини в екстремальній ситуації з метою виявлення ознак декомпенсації дихання (його відсутність, брадипное, патологічні типи дихання), кровообігу (характеристика пульсу: його відсутність, тахікардія, брадикардія, аритмія; шоківий індекс, ціаноз, мармуровість шкіри, гіпостазі) і ступеня пригнічення центральної нервової системи. Аналіз основних помилок, яких припускаються під час надання невідкладної допомоги дітям (на прикладі клінічних завдань). Деонтологічні помилки як одна з причин претензій до якості надання медичної допомоги.

Первинна серцево-легенева реанімація, особливості проведення її в дітей різного віку. Показання і протипоказання до проведення реанімації. Оволодіння методикою проведення первинної серцево-легеневої реанімації (на фантомі) у відповідній послідовності і ритмі, користуючись встановленими методиками.

Практичні навички:

- провести серцево-легеневу реанімацію у дітей різного віку;
- відновити прохідність верхніх дихальних шляхів;
- провести штучну вентиляцію легень;
- провести непрямий масаж серця;
- провести оксигенотерапію;
- підрахувати частоту дихання та пульсу;
- виміряти артеріальний тиск дітям різного віку.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Особливості роботи медичних працівників у реанімаційному відділенні.
2. Діагностика і терапія невідкладних станів у новонароджених.

Тема 2. Асфіксія новонароджених. Внутрішньочерепна пологова травма

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Клінічний аналіз історій новонароджених, які народилися у стані асфіксії. Оцінювання стану новонародженої дитини відповідно до загальноприйнятих стандартів. Показання до проведення і визначення обсягу заходів первинної реанімації новонародженого на догоспітальному етапі згідно з чинними наказами та інструкціями МОЗ України. Удосконалення методики відновлення прохідності дихальних шляхів, оксигенотерапії, штучної вентиляції легень та непрямий масажу серця (на фантомі).

Обстеження новонароджених з внутрішньочерепною пологовою травмою. Виявлення симптомів ушкодження центральної нервової системи: синдрому підвищеної нервово-рефлекторної збудливості, гідроцефального синдрому, судомного синдрому, синдрому рухових порушень, синдрому вегетативних дисфункцій. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги під час судом.

Забезпечення режиму кувезу, годування дітей через зонд. Застосування міхура з льодом. Оксигенотерапія.

Практичні навички:

- провести серцево-легеневу реанімацію новонародженої дитини;
- відновити прохідність верхніх дихальних шляхів;
- провести непрямий масаж серця;
- провести оксигенотерапію;
- підрахувати частоту дихання та пульсу;
- застосувати міхур з льодом.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Надання невідкладної допомоги у разі асфіксії новонароджених.
2. Реабілітація дітей з наслідками пологових травм.

Тема 3. Невідкладні стани в разі патології дихальної системи. Гостра дихальна недостатність

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей, в основі захворювань яких лежить синдром гострої дихальної недостатності. Оцінювання стану дитини, ступеня дихальної недостатності. Спостереження за життєво важливими функціями організму. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу у випадку гострої дихальної недостатності на догоспітальному етапі;
- підрахувати частоту дихання та пульсу;
- провести оксигенотерапію;
- провести штучну вентиляцію легень;
- провести непрямий масаж серця;
- відновити прохідність верхніх дихальних шляхів;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні ін'єкції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Надання допомоги в разі зупинки дихання.

Тема 4. Напад бронхіальної астми. Астматичний стан

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей з нападом ядухи та астматичним станом. Виявлення факторів ризику розвитку астматичного стану. Оцінювання стану хворого на підставі даних суб'єктивного та об'єктивного обстеження. Спостереження в динаміці за перебігом клінічних симптомів у процесі терапії. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Догляд за дитиною під час кашлю та задихки. Правила користування дозуючим аерозольним інгалятором.

Напад бронхіальної астми у дітей раннього віку: особливості симптоматики та невідкладної допомоги.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу під час нападу бронхіальної астми та астматичного стану на догоспітальному етапі;
- підрахувати частоту дихання;
- провести оксигенотерапію;
- вміти користуватись дозуючим аерозольним інгалятором;
- відновити прохідність верхніх дихальних шляхів;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Сторонні тіла дихальних шляхів. Діагностика. Невідкладна допомога. Лікування.
2. Догляд за дітьми з бронхіальною астмою.

Тема 5. Стенозувальний ларинготрахеобронхіт

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей зі стенозувальним ларинготрахеобронхітом. Визначення ступеня стенозу гортані на підставі скарг і даних об'єктивного обстеження пацієнта. Проведення диференційної діагностики вірусного та бактеріального (дифтерійного) крупів. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі відповідно до ступеня стенозу гортані. Відпрацювання методик конікотомії та трахеостомії з урахуванням анатомо-фізіологічних особливостей органів дихання дитини. Догляд за дітьми під час кашлю та задихки.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу дитині зі стенозувальним ларинготрахеобронхітом на догоспітальному етапі;
- підрахувати частоту дихання;
- провести оксигенотерапію;
- відновити прохідність верхніх дихальних шляхів;
- вміти брати мазки із задньої стінки глотки і носа на мікрофлору;
- застосувати гірчичники.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Диференційна діагностика стенозувального ларинготрахеобронхіту.

Тема 6. Гостра судинна недостатність

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей з гострою судинною недостатністю: непритомністю (синкопальний стан, зомління), колапсом. Визначення провідного патологічного синдрому та ступеня його тяжкості на підставі аналізу даних суб'єктивного, об'єктивного, лабораторного та інструментального методів обстеження і врахування анатомо-фізіологічних особливостей дитячого організму. Спостереження за життєво важливими функціями організму, заповнення медичної документації (листка основних показників).

Удосконалення елементів догляду за тяжкохворою дитиною: підрахування частоти пульсу, вимірювання артеріального тиску, подання кисню різними методами, здійснення догляду за носовими ходами, ротовою порожниною, шкірою, очима. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу дитині з гострою судинною недостатністю на догоспітальному етапі;
- підрахувати частоту пульсу і дихання;
- виміряти артеріальний тиск;
- застосувати грілку;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- провести оксигенотерапію.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Кардіогенний шок.

Тема 7. Гостра серцева недостатність

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей, в основі захворювань яких лежить синдром гострої серцевої недостатності (лівошлунчкова, правошлунчкова, тотальна). Визначення механізму розвитку окремих видів серцевої недостатності, зокрема задудо-ціанотичного нападу як типового ускладнення вад Фалло. Оцінювання стану хворого на підставі даних суб'єктивного та об'єктивного обстеження. Спостереження за життєво важливими функціями організму.

Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу дитині з гострою серцевою недостатністю на догоспітальному етапі;
- визначити частоту пульсу і дихання;
- вимірювати артеріальний тиск;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- провести оксигенотерапію;
- провести взяття крові на біохімічний аналіз.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Порушення серцевого ритму.

Тема 8. Гострі алергійні реакції негайного типу. Анафілактичний шок. Кропивниця. Ангіоневротичний набряк. Поліморфна еритема

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей з анафілактичним шоком (в анамнезі). Виявлення на підставі суб'єктивного обстеження пацієнта чинників, які спричинили даний стан. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Розрахунок доз медикаментозних засобів відповідно до перебування захворювання, маси тіла, віку дитини. Особливості догляду та дієтотерапії.

Ознайомлення з методами профілактики анафілактичного шоку та інших гострих алергійних реакцій.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу в разі гострих алергійних реакцій загального типу на догоспітальному етапі;
- накласти трубчастий гумовий джгут;
- застосувати міхур з льодом;
- розрахувати дози фармакологічних засобів;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Гіпоалергенна дієта і ведення харчового щоденника.

Тема 9. Коматозні стани. Гіперглікемічна кома. Гіпоглікемічна кома. Ацетонемічна (недіабетична) кома

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей, що перебувають у коматозних станах. Оцінювання тяжкості перебігу коми за шкалою Глазго. Збирання скарг та анамнезу у хворої дитини з метою встановлення чинників, які спричинили даний стан. Оцінювання стану пацієнта на підставі даних суб'єктивного, об'єктивного та лабораторного методів обстежень. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Удосконалення методики експрес-діагностики глюкози та кетонових тіл у сечі. Особливості вибору препаратів інсуліну, розрахунок доз, шляхів введення під час коматозних станів. Транспортування хворих до реанімаційного відділення дитячої лікарні.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу під час коматозних станів на догоспітальному етапі;
- розрахувати дози інсуліну;
- провести експрес-діагностику глюкози та кетонових тіл у сечі;
- виконувати внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Рання діагностика предіабету. Диференційна діагностика гіпо- і гіперглікемічної коми.

Тема 10. Порушення електролітного обміну. Кишковий токсикоз з ексикозом

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ дітей та клінічний аналіз історій хвороб з кишковим токсикозом. Збирання анамнезу у матері хворої дитини. Оцінювання стану хворої дитини. Виявлення ознак кишкового токсикозу, симптомів гіповолемічного шоку. Визначення ступеня ексикозу (легкий, середній, тяжкий) і його типу (ізотонічний, гіпертонічний, гіпотонічний). Спостереження за життєво важливими функціями організму. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Проведення оральної і парантеральної регідратаційної та дезінтоксикаційної терапії. Догляд за хворим під час блювання.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу дитині з кишковим токсикозом,
- провести розрахунок рідини на добу дитині з кишковим токсикозом,
- промити шлунок дітям різного віку;
- застосувати газовидітну трубку;
- застосувати очисну клізму;
- визначити добовий діурез;
- виконувати внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- провести оральну регідратацію;
- доглядати за дитиною під час блювання;
- збирати кал для копрологічного дослідження;
- збирати кал для бактеріологічного дослідження.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Ротавірусна інфекція у дітей.

Тема 11. Геморагічний синдром

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей з геморагічним синдромом. Виявлення симптомів, що вказують на джерело кровотечі, симптомів геморагічного шоку. Встановлення причин кровотечі. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі залежно від характеру кровотечі (носової, шлунково-кишкової, легеневої), геморагічного синдрому при гемофільї, тромбоцитопенічній пурпурі, геморагічному васкуліті. Особливості транспортування хворих до лікувального закладу.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу при геморагічному синдромі на догоспітальному етапі;

- провести передню тампонаду носа;
- підрахувати частоту пульсу;
- виміряти артеріальний тиск;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- застосувати міхур з льодом для гемостазу.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові (ДВЗ-синдром).

Тема 12. Гостра ниркова недостатність

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб дітей із синдромом гострої ниркової недостатності. Аналіз причин розвитку загрозливого для життя дитини стану за даними анамнезу захворювання (преренальні, ренальні, постренальні). Визначення стадії гострої ниркової недостатності на підставі даних об'єктивного обстеження та лабораторних методів дослідження. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Спостереження за життєво важливими функціями організму дитини, заповнення медичної документації. Поняття про гемодіаліз, плазмаферез.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу при гострій нирковій недостатності на догоспітальному етапі;
- визначити водний баланс;
- визначити добовий і погодинний діурез;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- зібрати сечу у дітей різних вікових груп для лабораторних аналізів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Гемолітико-уремічний синдром

Тема 13. Гіпертермічний синдром

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ хворих та клінічний аналіз історій хвороб (навчальних) з гіпертермічним синдромом. З'ясування причин виникнення гарячки, стадії та клінічної форми (червоної, білої). Визначення групи ризику дітей за розвитком ускладнень при гарячці. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги дитині з гіпертермічним синдромом. Особливості невідкладної допомоги при білій формі гарячки. Догляд за хворими з гарячкою.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу дитині з гіпертермічним синдромом на догоспітальному етапі;
- вимірювати температуру тіла та реєструвати її;
- розрахувати дози фармакологічних засобів;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- застосувати міхур з льодом для гемостазу.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Нейротоксикоз.

Тема 14. Судомний синдром

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ дітей із судомним синдромом або дітей, в анамнезі яких спостерігався даний стан. Виявлення на підставі суб'єктивного обстеження пацієнта етіотропних чинників. Визначення характеру судом (тонічні, клонічні, клоніко-тонічні), з'ясування стану свідомості хворого, показників життєво важливих функцій організму. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Особливості надання невідкладної медичної допомоги при судамах на тлі спазмофілії, гіпертермічних (фебрильних), афективно-респіраторних судом. Догляд за хворими із судамами.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу хворому із судомним синдромом на догоспітальному етапі;
- відновити прохідність дихальних шляхів;
- провести оксигенотерапію;
- застосувати лікувальну клізму;
- розрахувати дози фармакологічних засобів.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Етіологія і патогенез судомного синдрому.

Тема 15. Інфекційно-токсичний шок

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Ознайомлення з організацією роботи відділення реанімації та інтенсивної терапії дитячої інфекційної лікарні. Особливості госпіталізації хворих у відділення.

Показ та клінічний аналіз історій хвороб дітей із симптомами інфекційно-токсичного шоку. Визначення ступеня його тяжкості. Виявлення характерної клінічної симптоматики інфекційно-токсичного шоку при менінгококкемії, ознак ДВЗ-синдрому. Оцінювання стану хворого на підставі даних суб'єктивного, об'єктивного та лабораторних методів обстежень. Спостереження за життєво важливими функціями організму, заповнення медичної документації. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Особливості невідкладної допомоги при менінгококкемії.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу у разі інфекційно-токсичного шоку на догоспітальному етапі;
- підрахувати частоту дихання і пульсу;
- провести оксигенотерапію;
- підготувати набір інструментів для спинномозкової пункції;
- розрахувати дози фармакологічних засобів;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Менінгококова інфекція у дітей.

Тема 16. Харчові токсикоінфекції

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ дітей та клінічний аналіз історій хвороб з харчовими токсикоінфекціями. На підставі суб'єктивного обстеження пацієнта з'ясування чинників, які спричинили даний стан. Оцінювання стану хворої дитини. Виявлення ознак кишкового токсикозу з ексикозом, парезу кишок, симптомів гіповолемічного шоку. Визначення ступеня ексикозу (легкий, середній, тяжкий) і його типу (ізотонічний, гіпертонічний, гіпотонічний). Спостереження за життєво важливими функціями організму. Засвоєння схем надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі. Проведення оральної і парантеральної регідраційної та дезінтоксикаційної терапії. Догляд за хворим під час блювання.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу у випадку харчових токсикоінфекцій на догоспітальному етапі;
- промити шлунок дітям різного віку;
- застосувати газовидічну трубку;
- застосувати очисну клізму;
- взяти біловотні маси і промивні води шлунка для дослідження;

- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- визначити добовий діурез.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Особливості інфузійної терапії у дітей.

Тема 17. Гострі отруєння

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Показ та клінічний аналіз історій хвороб дітей, які перебувають на лікуванні у токсикологічному центрі (відділенні реанімації та інтенсивної терапії) з гострими отруєннями. Збирання анамнезу в потерпілої дитини на предмет виявлення отруйної речовини, дози, шляхів проникнення її в організм. Визначення періоду розвитку гострого отруєння, ступеня порушення функцій життєво важливих органів. Загальні принципи надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі (видалення отруйної речовини, антидотна та симптоматична терапія). Проведення форсованого діурезу. Засвоєння основних антидотів та фармакологічних антагоністів, які застосовують під час отруєнь, показання і способи їх застосування. Вимоги до оформлення медичної документації (юридичний аспект проблеми).

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу під час гострих отруєнь на догоспітальному етапі;
- промити шлунок;
- застосувати газовивідну трубку;
- застосувати очисну клізму;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції;
- підрахувати частоту пульсу, дихання;
- виміряти артеріальний тиск;
- взяти блювотні маси і промивні води шлунка для дослідження.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Використання головних антидотів при різних отруєннях у дітей.

Тема 18. Екзогенні фізичні ураження. Укуси отруйних тварин і комах

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Аналіз клінічних ситуацій нещасних випадків: утоплення, електротравма, термічний та хімічний опіки, тепловий удар, відмороження; укуси отруйних тварин і комах. Оцінювання стану життєво важливих функцій та визначення обсягу реанімаційних заходів на догоспітальному етапі. Особливості проведення серцево-легеневої реанімації у разі утоплення, електротравми. Ознайомлення з показаннями, протипоказаннями. Транспортування потерпілих у лікувальні заклади. Вимоги до оформлення медичної документації.

Практичні навички:

- надати невідкладну медичну допомогу в разі екзогенних фізичних уражень на догоспітальному етапі;
- надати невідкладну медичну допомогу в разі укусів отруйними тваринами та комахами;
- провести первинну серцево-легеневу реанімацію;
- накласти асептичну пов'язку;
- провести оксигенотерапію;
- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Допомога дітям при електротравмах.

Тема 19. Охорона праці в педіатрії

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Охорона праці під час роботи медпрацівника в інфекційному відділенні. Робота фельдшера з серологічними препаратами. Робота в маніпуляційному кабінеті. Законодавство МОЗ України щодо профілактики внутрішньолікарняних інфекцій та профілактики внутрішньолікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією, вірусним гепатитом.

Практичні навички:

- виконувати внутрішньом'язові, внутрішньовенні, підшкірні ін'єкції.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Проведення серцево-легеневої реанімації дітей різного віку.
2. Відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів.
3. Проведення штучної вентиляції легень, непрямого масажу серця, оксигенотерапії
4. Підрахування частоти дихання та пульсу, визначення артеріального тиску в дітей різного віку.
5. Проведення первинної реанімації новонародженої дитини.
6. Надання невідкладної медичної допомоги під час гострої дихальної недостатності на догоспітальному етапі.
7. Надання невідкладної медичної допомоги у разі нападу бронхіальної астми та астматичного стану на догоспітальному етапі.
8. Користування дозуючим аерозольним інгалятором.
9. Надання невідкладної медичної допомоги в разі стенозуючого ларинготрахеїту на догоспітальному етапі.
10. Взяття слизу із зівя та носа для бактеріологічного дослідження.
11. Надання невідкладної медичної допомоги у разі гострої серцевої недостатності на догоспітальному етапі.
12. Надання невідкладної медичної допомоги при гострих алергічних реакціях загального типу на догоспітальному етапі.
13. Накладання трубчастого гумового джгута; застосування міхура з льодом; виконання ін'єкцій.
14. Розрахування доз фармакологічних засобів.
15. Надання невідкладної медичної допомоги під час коматозних станів на догоспітальному етапі.
16. Проведення експрес-діагностики глюкози та кетонів у сечі.
17. Надання невідкладної медичної допомоги дитині з геморагічним синдромом на догоспітальному етапі.
18. Надання невідкладної медичної допомоги хворому з гострою нирковою недостатністю на догоспітальному етапі.
19. Визначення водного балансу, добового і погодинного діурезу.
20. Збирання сечі в дітей різних вікових груп для лабораторних аналізів.
21. Надання невідкладної медичної допомоги дитині з гіпертермічним синдромом на догоспітальному етапі.
22. Надання невідкладної медичної допомоги хворому з судомного синдрому на догоспітальному етапі.
23. Надання невідкладної медичної допомоги у разі інфекційно-токсичного шоку на догоспітальному етапі.
24. Надання невідкладної медичної допомоги у разі харчових токсикоінфекцій на догоспітальному етапі.
25. Промивання шлунка дітям різного віку, застосування газовивідної трубки, очисної клізми.
26. Взяття блювотних мас і промивних вод шлунка для дослідження.
27. Надання невідкладної медичної допомоги в разі гострих отруєнь на догоспітальному етапі.
28. Надання невідкладної медичної допомоги в разі екзогенних фізичних ураженнях на догоспітальному етапі.
29. Надання невідкладної медичної допомоги в разі укусів отруйними тваринами та комахами.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Гостра дихальна недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
2. Напад бронхіальної астми. Астматичний стан. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
3. Стенозувальний ларинготрахеїт. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
4. Гостра судинна недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
5. Гостра серцева недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
6. Гострі алергійні реакції. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
7. Коматозні стани. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
8. Геморагічний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
9. Гостра ниркова недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
10. Гіпертермічний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
11. Судомний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
12. Інфекційно-токсичний шок. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
13. Харчові токсикоінфекції. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
14. Гострі отруєння. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
15. Екзогенні фізичні ураження. Укуси отруйних тварин та комах. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Гостра дихальна недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
2. Напад бронхіальної астми. Астматичний стан. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
3. Стенозувальний ларинготрахеїт. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
4. Гостра судинна недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
5. Гостра серцева недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
6. Гострі алергійні реакції. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
7. Коматозні стани. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
8. Геморагічний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
9. Гостра ниркова недостатність. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
10. Гіпертермічний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
11. Судомний синдром. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
12. Інфекційно-токсичний шок. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
13. Харчові токсикоінфекції. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
14. Гострі отруєння. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.
15. Екзогенні фізичні ураження. Укуси отруйних тварин та комах. Невідкладна медична допомога на догоспітальному етапі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунoproфілактики: підручник / За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрко. — К.: Медицина, 2011. — 552 с.*
- Адрієвський І.Ю.* Педіатрія в модулях: навч. посіб. — К.: Медицина, 2007. — 336 с.
- Невідкладні стани в педіатрії: навч. посіб. / За ред. Р.І. Поцюрко. — К.: Медицина, 2010. — 176 с.*
- Тарасюк В.С.* Клінічне медсестринство в педіатрії: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
- Капітан Т.В.* Пропедевтика дитячих хвороб з доглядом за дітьми: підручник. — Вінниця — Київ, 2002. — 719 с.
- Курдюмова Н.О., Поліщук Т.Г.* Практикум з педіатрії в модулях: навч. посіб. — К.: Медицина, 2011. — 160 с.
- Інтенсивна терапія в педіатрії: навч. посіб. / За ред. Г.І. Белебезьєва. — К.: Медицина, 2008. — 520 с.*
- Касевич Н.М.* Медсестринська етика і деонтологія: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 200 с.
- Касевич Н.М., Шаповал К.І.* Охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 248 с.
- Тарасюк В.С., Кучанська Г.Б.* Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 488 с.

Додаткова

- Гнатюк О.І.* Клінічна гематологія дитячого віку. — Вінниця: Глобус-преса, 2009. — 160 с.
- Гнатюк О.І., Попов В.П.* Кардіологія дитячою віку. — Вінниця: Глобус-преса, 2009. — 180 с.
- Денисенко О.В.* Інфекційні хвороби в модулях: навч. посіб. — К.: Медицина, 2009. — 166 с.
- Энциклопедический справочник современных лекарственных препаратов / Под ред. А.И. Ловяшина. — Донецк, 2009. — 862 с.*
- Педіатрія: учеб. пособие / Под ред. А.В. Тяжко́й. — К.: Медицина, 2008. — 164 с.*
- Палій Л.В.* Основи реаніматології: навч. посіб. — К.: Медицина, 2008. — 164 с.